

A. G. C.

S p l y s n i n g,**Angaaende Dronning Euphemias af Danmark
Herkomst, som har været Kong Christopher
den Andens Gemal.**

§. I

Dersom den midlere Tids Historie-Skrivere havde ikke allerede for længe siden opvakt en almindelig og billig Misfornøelse imod sig, ved deres taabelige Bane, at opholde sig, indtil Bæminnelse, ved Eventyrer og ubetydelige Ting, og derimod at forbigaae eller og ufuldstændigen at anføre de vigtigste Omstændigheder af Historien; saa skulde man neppe forestille sig, at det er endnu ikke lidet tvilagtigt, af hvilket Huus den Danske Dronning Euphemia er født, som var Kong Christopher den Andens Gemal og Moder til den store og Statskloge Kong Valdemar Atterdag. Ved den Benzelske Udgivelse af Vastovii Vite Aquilonia findes et Slægt-Register over de Christne Konger i Danmark, som endes med Kong Christian den III. (I), hvilket giver hende ud for en Datter af Grev Bert

De adskillige og ugrundede Mæeninger om Dronning Euphemia af Danmark hendes Herkomst.

J

i Hof-

(I) Genealogia Regum & Principum Christianorum in Dania, ab Erico Benzelio filio ex cod. msc. De la Gardiano depromta & Annotationibus suis in Vastovii Vitem Aquiloniam p. 78. 79. subjuncta. Ibi p. 79. Christopherus septimi Erici frater. [Uxor ejus] Euphemia filia Gerhardi comitis Hollatiz.

See den
næst sidste
Afhandl.
i denne
Deel.

i Holsteen. Men saavel Autor for denne Efterretning, som og de udlændiske Slægt-Beskrivere (2), der tillegge Kong Christopher en Elisabeth, Hertug Ottes Datter af Sachsen, formænge den samme aabenbarligen med hans Søn og Med-Regent Kong Erik, hvilken (som herefter i Besynderlighed skal viises) lod sig kort for sin Død vie til Elisabeth, Hertug Johan den II. af Neder-Sachsen hans Enke og Søster til Grev Bert den Store i Holsteen. Lys-hander (3) gjør Kong Christophers Gemal til en Fyrstinde af Estland, og forglemmer saaledes, at hun er først bleven det ved hendes Ægtefælle. Hans Bildfarelse grunder sig ufeilbarligen paa et Sted i Hamsforts Serie Episcoporum Ottoniensium (4), hvor, i stedet for det urigtige Estonica, maae læses Euphemia, som den høye Persons ustridige Navn, hvis Herkomst her spørges om (5). Hvitsfeld (6), Pontanus (7) og Meursius (8) meene at ramme det bedre, naar de give Dronning Euphemias Fader ud for en Marg-Greve af Brandenburg af den Uscaniske Stamme. Imidlertid fordriste de sig ikke til at næv-

(2) G. E. Henningses Theatr. Geneal. in II. & III. regni in IV. monarchia parte altera p. 171. Anton. Albizius in Princip. Christianor. Stemmat. fol. XX. Georg Lohmeier i hans historische und Genealogische Erläuterung der Europäischen Reiche, XX Stamme-Table.

(3) Lyschanders Danske Kongers Selecte-Bog Lib. VI. Part. II p. 238.

(4) Corn. ab Hamsfort. Ser. Episcop. Otton. i det IX Stykke af det Danske Bibliothek p. 414. Eodem anno [1330] VII. Kal. August. moritur *Estonica*, Regis Christophori conjux, sepulta Soræ.

(5) Tabula Cisterciensium Sorana à Wielandio edita p. 30. In Presbyterio vero ad sinistram Domini Absolonis Archiepiscopi in tumulto illo cupreo jacet illustrissimus Princeps Dominus Christoferus cum uxore sua Domina *Euphemia* Regina, cum filio suo Domino Erico electo in Regem &c.

(6) Hvitsfeld p. 413. 461. ed. in fol.

(7) Pontan. p. 356. 451.

(8) Meurs. Hist. Dan. post. excess. Valdem. I. Lib. II. p. 74. [col. 95. ed. Lamii].

nævne ham, hvoraf man seer, hvor visse de vare paa deres Meenings Rigtighed. Man fand og virkeligen ikke anføre noget betydeligt af Historien til at stadfæste denne Meening, men allermindst bevise deraf, at vores Euphemia, som Hübner i hans 84de og 174de Tabelle, og andre med ham, gandske tvert imod Tid-Regningen, foregive, har været en Datter af Marg. Greve Johan den 1ste af Brandenburg. Og hvorfor skulde Hr. Gebhardt, hvis Aquilones Marchiones Electores Brandeburgici documentorum autoritate asserti give os den beste og grundigste Efterretning om de gamle brandenburgske Marg. Grevers og Churfyrsters Slægt-Register, have udeladt Kong Christopher den Andens foregivne Gemal i hans VI^{te} Stamme-Table, dersom hand havde fundet nogen Troværdighed i hendes Brandenburg. Ascansiske Herkomst? Med saadan Mørkhed er endnu paa denne Tid en Dronnings Oprindelse paa alle Sider omgivet, hvis Leve-Tid er ikke saa aldeles langt fra vores. Skulde man da ikke bevise Elskerne af Fædernelandets Historie en behagelig Tjeneste dermed, at man umagede sig for at udfinde denne Fyrstindes egentlige Herkomst paa en tilforladelig Maade, og saaledes at opfylde den eneste Mangel, som var endnu blevet til overs i vore Dronningers gandske Følge fra Kong Svend Estrifens Tider af?

§. II.

Den nærmeste Anledning til at komme her i paa den rette Vey giver os Kong Christopher den II^{dens} og hans Gemals og Børns Grav-Minde af et slags Erz i Sorø Kirke. Vel finder man der ikke noget Spor af denne Kongelige Begravelse paa det Sted, hvor den i Begyndelsen har

Levningerne af hendes Grav Sted i Sorø Kirke, der viise, at hun har haft en Gris

til hendes Stamme, Baaben, bringe os alserede paa de Tanker, at man maae sege hendes rette Herkomst i det Nommeste Huus.

har været at see (9). Imidlertid har dog Morten Pedersen, Abbed i Sorøe, og derefter Sogne-Præst til Domkirken i Roskilde (10), bevaret os den endnu i hans Tid forefundne, endskjønt, da Monumentet en Gang blev opløstet, noget beskadigede Grav-Skrift, saa vidt hand har kunnet læse deraf, og i den Skikkelse, som jeg her fremlægger den (11).

Stemmæte dignos, corde benignos, reqve
potentes.

Regia Reges, hæc tenet ædes morte ruentes.

His decorus - - - - -

Qvi Regno fuit heu proprio sine crimine
pulsus

Alter ERICUS positus, Rex hic est filius -

- - - cum matre pia, sua cui sociatur

Progenies: vtinam requies sibi contribuatur

Victor clarus, sensu gnarus frater ERICI

Rex tumulum Patris - - - - -

- - - istum vult & Christum quomodo ve-
nerari,

Og

(9) In Presbyterio ad sinistram Absolonis Archiepiscopi. See forhen den 5te Anmærning.

(10) Biscop Absolons og Her Esbern Svaris Herrekønst og adelige Stamme ic. Sammenscreffuen met sid aff Morten Pederson, den 50 Abbet i Sorø Kloster ic. oc nu Sogneprest til Roskilde Domkirke, Anno Domini 1572. Er tillagt i cuden de Forsters og Forstunders ligs naffn, som ere i Sorø begravne. De nogle Epitaphia oc Graffschriffter som ere der funden ic. Prentet i Kiøbenhavn ic. 1589. fol. G. 4.

(11) Undtagen at man her i det fiette Vers læser matre i Stedet for mater, og i det ottende gnarus i Stedet for det uforstaaelige guaris.

Og om end denne derforuden ufuldstændige Grav-Skrift ikke gjør noget besynderligt til vores Ønemaal, saa kommer det os derimod desto bedre tilpas, at af Grav-Mindet selv ere overblevne nogle Stykker, som man først for kort Tid siden har borttaget bag fra Alteret, hvor de laae paa Gulvet ved den nordlige Side af Kirke-Muren, og lagt dem under en Bælving i Sacristiet, paa et noget fra Jorden oprettet Træ-Fodstykke. Disse Levninger af Alderdommen, hvilke det her hos føyede Raabberstykke forestiller i deres egentlige Beskaffenhed, dog ikke just i den Orden, som man nu har fundet for got at sætte dem i der paa Stedet, bestaae, som man seer, af Kong Christophers, Dronning Euphemias og et af deres med hinanden avlede og hos dem hvilende Kongelige Børns (12) noget beskadigede Billeder; tillige med Afbildninger af en Løve eller Leopard og en Gris, af hvilke enhver haver en Pyramide paa Ryggen; og tvende Plader af ulige Længde og Breede, hvorpaa sees Konger, Prælater og andre Personer i adskillige Stikkeser; af hvilke Plader formodentligen den længste haver været sat paa een af Siderne, og den anden paa een af Enderne af det over Jorden oprættede Monument, som nu ey meere er til. Grifsen, som sees iblant disse gamle Ziirater, har jeg strax, ved

N 3

første

(12) Uden Tvil en af de tvende Prinsesser Helvig og Agnes, som efter Tab. Sorana p. 30. og Morten Pederson c. l. hvile hos deres Kongelige Forældre, og i Grav-Skriften betegnes med disse Ord:

- - - - - sua cui sociatur

Progenies.

Kronen hvormed Barnet er jiret, sig'er vel til det's høye Byrd, ligesom det end nu i nyere Tider ikke har været værdianligt, at tillegge Konaelige Prinsesser end og den Titel af fødte Dronninger. Essers ere alle tre Billeder bag til gandske flade og ikke indrettede til at staae opreiste; til Beviis, at de i Begyndelsen have lagt oven paa Monumentet. Og da hovederne ere temmeligen bøjede for over, saa er det formodentlig, at der maae have været noget høyt, ligesom Hoved-Puder, under dem paa Pladen, som Monumentet var bedækket med. Deslige paa en Hoved-Pude, hvilende Billeder finder man paa adskillige gamle Liig-Stene i Eccards Hist. geneal. Princ. Sax. sup. ad eol. 77. 95. & 99.

første Dyekast, holdt for et Kiendetegn paa den Stamme, af hvilken Dronningen er kommen, og det som fuldkomneligen bestyrker mig i denne Meening, er den mærkværdige Omstændighed, at den Kappe, som omgiver hendes Billede, er verelviis besat med Løver eller Leopardter og Griffer; til et sikkert Tegn, at ligesom Leopardterne ere tagne af hendes Kongelige Gemals Vaaben, saa skal derimod Grifferne forestille hendes. Nu kand jeg vel ikke negte, at alle disse Griffer, den store ikke undtaget, som strax i Begyndelsen har opvakt min Agtsomhed, sees uden Singer, og ere i Almindelighed noget uformeligen afbildede, saa at de have ingen fuldkommen Lighed med den Grif, som Hertugerne i Pommern og Herrerne til Rostok paa den Tid førte i deres Vaaben (13). Men som der imidlertid ikke kand gøres andet end en Grif af den tredannede Bauskabning, som Raabberstykket saa ofte stiller os for Dyne, hvilken Grif har vel ikke en alt for regelmæssig Anseelse, men er og forsærdiget af en Haand, som var ikke dygtig til at gøre noget Mester-Stykke; saa lader jeg mig ikke ved denne liden Scrupel afholde fra at paastaae, at Dronning Euphemia, i Anledning af hendes brugte Vaaben, har været født af et af fornævnte tvende høye Huuse, og meest rimeligen af det Hertugelige Pommerske, da Kirchbergs meget omstændelige og allerede i Aaret 1378. skrevne Meklenborgske Krønike (14) ikke melder om noget Svogerskab imellem Kong Christopher og de Rostokske Herrer. Og denne Formodning skal, som jeg haaber, forvandles til en afgjort Sandhed, naar jeg noget nøyere faaer under-

(13) Den Rostokske Grif sees af den ottende Raabber-Table i den IV Deel af Hr. Geheime-Raad von Westphalens Monum ad. col. 1254. og at den Pommerske paa den Tid, saavel som endnu, har været hin gandske liig: seer jeg af tvende Segl, som ere bragte af Hertug Barnim den I. i Aarene 1266. 1267 og 1270, og af Hertug Bogislaw den IV. i de Aar 1280. og 1287.

(14) I det IV^{de} Bind af Hr. Geh. Raad von Westphalens Monumentis.

undersøgt vores Euphemias Herkomst og Slægtskab, og anvist hende sit egentlige Sted i de Pommeriske Hertugers Slagt-Register.

§. III.

Kong Christopher den Andens rette Sviger-Fader har uden Tvil ingen anden været end det Pommerst-Volgastiske Huuses Stifter, Hertug Bogislas den IV. Jeg er først kommet paa den Tanke, da jeg har forefundet følgende Sted hos Alberti Stadensis Forsætter (15): Cui (Regi Danorum Erico) successit frater ejus Dux Christoforus; qui ab eodem suo fratre pro sua perfidia & malitia diu expulsus a regno in Slavia apud socerum ejus Wartzlaum Ducem & apud alios Principes in magna mendicitate degebat. Sammenhængen udviiiser, at Historie. Skrивeren med de Ord: apud socerum ejus Wartzlaum Ducem sigter til Kong Christopher, og alt saa her, ligesom hand og gjør paa andre Steder (16), og som det i Almindelighed er aldeles ikke usædvanligt hos den midlere Tiids Skribentere, allene sætter ejus for suum. Kong Christopher har alt-saa allerede i hans Broders Kong Eriks Tiid været besogret med den Volgastiske Hertug Bartislas den IV., og da Hertug Bartislas var ikke, i henseende til hans Schlesiske Gemal, besogret med det Kongel. Danske Huus, saa lader dette Svogerskab sig ikke med føye anderledes udtyde, end naar man holder for, at Kong Christopher, da Prins af Danmark, har udvalst til Gemal en Pommerisk-Volgastisk Prinsesse, nemlig, i følge af Tiid-Be-regningen, en Søster til meerbemeldte Hertug Bartislas,

Og at hun virkelig har været en Datter af Hertugen af Volgast, Bogislas den IV. beviser (1) et Sted i Fortsættelsen af Alb. Stad. denne Hertugs Søn og Efterfølger Bartislas IV. har været Kong Christophers Svoger.

og

(15) Com. Alb. Stad. ad a. 1319. p. 85. 86.

(16) Id. ad a. 1298. p. 24. ibi. Invenit etiam ejus filium. i stedet for: invenit etiam suum filium; item ad a. 1315. p. 69. ibi. cum inelyta ejus Conjuge, i stedet for: cum inelyta sua Conjuge.

og Datter af Hertug Bogislaw den IV. og at følgerigen det Ord Socer, som Chronisten bruger, har den samme Bemærkelse her, som hand tager det udi paa et andet Sted (17), hvor hand melder om Hertug Wartislaws Svogerskab med Hertug Erik den I. af Sachsen-Lauenborg: *Ipsumque Ducem (Ericum Saxonix) cum multis suis Vassallis ceperunt & captivatum tradiderunt socero suo Wartzlao Duci, cujus sororem antea in brevi duxerat in uxorem.* Nec non ipse Wartislaus ipsum generum suum captivatum tradidit Woldemaro Marchioni.

§. IV.

(2)
Et Haand-
Skrift af
1315, i hvilket
den da væren-
de Danske
Prins Chri-
stopher kaldes
Hertug War-
tislaf sin Bro-
der.

Med denne Bevis-Grund er vel Sagen endnu ikke gandske afgjort. Men den bliver og meget bestyrket ved en i Aaret 1315. af Christopher den Anden, som formodentlig Arving til den Danske Krone, til Hertug Wartislaf udgivet Forskrivning, hvilken vel fortjener at læses her i sit fulde Indhold, saaledes som den nu salige Hr. von Schwarz har indført den, efter Originalen, i sin Pommerst-Ryngenske Læn-Historie (18): *Omnibus presens scriptum cernentibus Christophorus d. g. dux Hallandie & Samshöo. Salutem in Domino sempiternam. Notum facimus vniuersis, quod nos nostro fratri karissimo Dno. Wartzslavo d. g. duci Sclauorum & Cassubie totis viribus astare debeamus, similiter & liberis suis si quos sibi Deus dederit sicut ei assistere ac cooperari & iuuare teneamur contra omnes qui in mundo sunt, fratre nostro karissimo domino*

(17) Id. ad a. 1316. p. 75.

(18) Schwarz Pommer. og Rüg. Læn-Hist. 1 Deel II Cap. p. 290. Nam. hvor der og gøres en Beskrivelse over det underhængende Segl, at det er serkantet og af brunt Vop, med de tre Danske over hinanden gaaende Leopard og denne Omkrift:

Secretum Cristofori ducis Hallandie & Samsöo.

mino Erico Dei gratia Danorum Slauorumque rege excepto. Dampna eciam & iniurias ubicunque locorum in quantum poterimus ipsius volumus impedire & sue promotioni incedere toto posse. Insuper promittimus quod si dominum Wizslauum principem Ruganorum absque filio herede legitimo mori contingat, & nos post (19) fratris nostri Domini Regis Dacie memorati coronam regni Dacie adepti fuerimus, debeamus & tenemur *dicto Dno. Warzslauo fratri nostro* & suis filiis si quos habuerit legitimos concedere & dimittere perpetuo iure feodali omnes terras memorati principis ruganorum. Ipseque Dominus Warzslauus teneatur & debeat nobis & nostris filiis, de eisdem terris, sibi taliter à nobis concessis, homagium facere & corone regni dacie seruire fideliter & deuote. In cuius rei testimonium sigillum nostrum presentibus est appensum. Actum & datum Wulgast. anno Dni. M. CCC. XV. in die beatorum martirum Crispini & Crispiniani. Hertug Christopher kalder her Hertugen i Pommern tvende Gange sin Broder, og sigter dermed ufehlbarligen til det Svogerskab hvormed de vare forbundne. Thi at hand skulde have betient sig af dette Navn som et blot Tre-Ord, er derfor aldeles ikke troeligt, efterdi det var paa den Tid endnu ikke ret kommet i Brug, end og iblant kronede Hoveder, at kalde hinanden Brødre i deres Haand-Skrifter og verlede Breve, uden Hensigt til et virkelig Slægt- eller Svogerskab; men, naar der var ingen saadan Forbindelse imellem dem, som kunde udkræve eller give Anledning til at bruge det Navn Broder, pleyede de alleeneste at kalde hinanden Blodsforvandre eller Venner (20).

3

§. V.

(19) Her fattes mortem.

(20) Derom er jeg blevet forsikket af Leibnices Codex Juris Gentium diplomaticus, og den store Rymerske Samling, hvilke jeg i denne Hensigt har gienneem-bladet.

§. V.

(3)
Et Brev af
Kong Valde-
mar Atter-
dag, af Aar
1346. hvori
Hand kalder
Hertug Bar-
ti. las. tre
Sønner og
Efterføl-
ere sine Fættre.

Endnu et gammelt Brev, som mærkeligen bestyr-
ker min Meening, finder jeg hos Hr. von Schwarz. Det
lyder saaledes (21): Nos Woldemarus D. G. Danorum
Slavorumque Rex omnibus presens scriptum cernentibus
salutem in domino sempiternam. Noverint universi quod
nos *illustribus principibus nostris avunculis dilectis dominis Bu-
gislaw Barnim & Wartislaw ducibus Stetinen.* presentibus pro-
mittimus & stamus pro omni dampno & expensis quas
una cum suis quos in nostrum duxerint servitium à pas-
sagio ubi naves intraverint usque dum ad partes nostri
regni & ad nos venerint & de nostro regno usque ad sua
propria redierint libere satisfaciendum integraliter & ex
toto. In cujus rei testimonium sigillum nostrum presen-
tibus duximus apponendum. Datum harnis i an. dn.
M.C.C.XL sexto tertia feria pasche. Hvorfra dette
nær Slægtskab har sin Oprindelse, i hvis Betragtning
Kong Valdemar Atterdag kalder Hertug Bartislaf den
IV. des tre Sønner og Efterfølgere sine Fættre, avunculos,
ligger strax tydeligen for Dyne, naar det sættes for ud,
at Dronning Euphemia, Kong Valdemars Moder, har
virkeligen været af det Volgastiske Huus, og en Datter
af Hertug Bogislaf den IV. Man see alleeneste denne
Slægtstabs Forestilling:

Bogis.

Bladet. Vel finder jeg hos Leibniz Tom I p. 15. at allerede i Aaret 1232.
Kønter Friderik den II. kalder Kongen i Frankrig Ludvig den IX. *carissimum
Amicum & Fratrem.* Men foruden dette eneste Exempel er mig i begge for-
anførte Skrifter ikke forekommet noget videre, som, efter sin Tid-Alder, kunde
komme her i Betragtning.

(21) Schwarz: Pomm. og Rüg. Len-Historie i Deel II Cap. p. 378. Anm.

Bogislas den IV. Hertug af Volgast.

Euphemia, Kong Christopher
den Anden i Dannemark
hans Gemal.

Bartislas den IV.
Hertug af Volgast.

|| ||
Valdemar Atterdag. Bogislas V. Barnim IV. Bartislas V.

Dette Kong Valdemars Slægtsskab med de tre Fyrstelige Brødre af det Volgastiske Huus, som det sees her i sit Sammenhæng, giver tillige en ny Oplysning i den udi hans Historie forekommende Omstændighed, at hand i Aaret 1363, i Sælskab med Hertug Bogislas den VI i Pommern, er reyst til Cracau, og der, som en høy Gæst, har bivaanet Hertugens Datter Elisabets Brølups Fest, som af hendes Morfader Kong Casimir i Polen blev givet til Keyser Carl den IV. Dlugoffus (22) melder vel herved om et Forvandskab imellem Hertugen i Pommern og Kongen af Dannemark, men gjør vrangeligen deraf et blot Svogerskab. Og omendskiont vor berømte Gram (23), hvis Forbedringer i Kong Valdemars Historie give en meget nøyagtig Forklaring om den gandske nys anførte Tildragelse, saavel i dette som i andre Stykker viger fra den Polke Historie-Skrivers urigtige Fortælling, og udtryffeligen melder, at Hertug Bogislas har været en Fætter af Kong Valdemar, saa bestemmer hand dog ikke nøye deres egentlige Forvandskab, hvilken Man-

3 2

gel

(22) Jo. Dlugoff. Hist. Polon. Lib. IX. col. 1139. ibi: Sigismundus vero Danie Rex, in Stolpensium Ducatum mari Oceano adueniens, cum Boguslao Duce Stolpensi affine suo, & Virgine Elisabeth noua nupta, Cracouiam in sumptibus & expensis Casimiri Poloniz Regis aduenit.

(23) Gram i det Kiøbenhavnste Selskabs Skrifter, IV. Deel 124 Side.

gel denne nærværende Afhandling alleene kand raade Bod paa, efter hvilken de vare kiedelige Sødskende-Born.

§. VI.

(4)
Den af Christi-
stopher, som
Arve-Prins
af Danne-
mark, ved
hans anden
Udviigelse af
Kongeriget,
til Hertug
Bartislaf
tagne Til-
flugt, og med
ham indgaae-
de nye For-
bindelse.

Ved alle disse Grunde var allerede den Slutning noksom stadfæstet, at Dronning Euphemia har virkelig været af det Pommerst-Volgaiske Huus, og en Datter af dets Stifter, Hertug Bogislaf den IV. Men for dog ikke at gaae noget forbi, som kand tiene til at besnyrke en Sag, om hvilken ingen Pommerst Skribent veed at sige noget, vil jeg endnu til Overflod forteligen viise, hvor nye adskillige Omstændigheder i de Tidens Historie træffe ind med min Meening. Den Tilflugt, som Christopher den II, da Arve-Prins til Dannemark, og Hertug til Hal-land og Samsøe, strax tog til Hertug Bartislaf, da hand i Aaret 1315. var anden Gang blevet u-eentig med sin Broder Kong Erik Mendved; Det stærke, og en Arve-foree-ning ikke ulige Forbund, som hand paa Crispini og Crispintant Dag eller den 25 Octob. i samme Aar, i egen Person oprettede med ham i Volgast (24); Den Bistand, som hand derpaa, efter Hertug Bartislafs og hans Fætter Hertug Ottes af Steffin Exempel, gjorde Marg-Breve Baldemar af Brandenburg, med hvilken de havde foree- net sig imod Kong Erik (25), da hand i Aaret 1316 fore- tog en fiendtlig Landgang paa Fyen (26); er lutter Til- dragelser, som have et tydeligt Sammenhæng med hans Gemals

(24) See det af Cont. Alb. Stad. i den II. f. anførte Sted, og Hertug Christo- phers Haand-Skrift i den III. f.

(25) Cont. Alb. Stad. ad a. 1315. p. 68. Freds Instrument af 1317. hos Pöfker Samlung Weßl. Schrift. und Urk. III. Stucke. 14. og f. S.

(26) Cont. Append. ad Annal. Sialandor. ap. Dn. de Westphalen Monum. T. I. col. 139. Huitfeld. p. 390. Pontan. p. 417.

Gemals Herkomst af det Pommerst-Volgastiske Huus. Vel har Hvittfeld (27) vilddet anføre det foregibne Svogerskab imellem Hertug Christopher og det Marg. Grevelige-Brandenburgske Huus, som en Aarsag, hvorfor Hertugen tog Deel i den Krig imellem Kong Erik og Marg. Greve Valdemar. Men hand skulde snarere faldet paa et af den Danske Arve-Princk med det Hertugeelige Huus Pommern indgaaet Svogerskab, dersom ham var forekommet noget i gamle Skrifter om Prinzens Ophold hos Hertug Wartislaf, og den Forening, ved hvilken de saa stærkt havde forbundet sig tilsammen.

§. VII.

Der er endnu een herhid hørende Omstændighed, ⁽⁵⁾ De i Historien forekommande Omstændigheder, af hvilke det lader sig slutte, at den Kongeske Margarethe, hvilken, hvor ringe den end i Forstningen maatte synes, vil dog ikke findes ubetydelig. Hertug Bogislaf IV har haft Margaretha, Fyrst Bizlaf den III. af Rygen hans Datter til ægte (28), af hvilken (efterdi det er ikke troeligt, at hand tilfor har været i Ægteffab med en Mechtilde af det Brandenburgske Huus (29)) ham maa være født vores

3 3

(27) Hvittfeld cit. p. 390.

(28) Testamentum Witzlai III. de a. 1302. i Serbes Mekl. Schrift. und Urk. IX Samlinga p. 11. ibi. Item Domine Margarethe, dilecte filie mee, uxori domini Bugislai, duo bechoria mea argentea.

(29) Om hans Fader Barnim I. er det rigtigt, at hand har tredie Gang giftet sig med en Mechtilde af det Brandenburg-Ascaniske Huus, hvilken, efter Hr. Gebhardi Aquilonal. March. Tab. VI. ad p. 84. ejusque Assert. p. 160. har været en Datter af Marg. Greve Otto den III. eller Fromme, og, efter et gammelt Monument i Marie-Kirke, i gammel Stettin, hos Cramer i den Pomm. Kirf. Krønike II Bog p. 24, er først død Dagen for Thomæ eller den 29 Decemb. 1316. Af denne Mechtilde have de Pommerste Historie Skrivere vrangeligent endnu gjort en arden, som skal have været Mara Greve Johan den I. Datter, og Hertug Bogislaf den IV Gemal; hvilket i Særdeleshed lader sig see deraf, at de fortælle om den opdigtede Mechtilde, at hun i Aar 1280. har for-

Hertug Bogislaus den IV af Bølgast hans Gemal har virkelig været Dronning Euphemias Moder.

Euphemia. Og just dette bestrækkes ikke lidet derved, at Fyrst Bislaf, foruden bemeldte Margaretha, havde og iblant andre en Datter ved Navn Euphemia, som blev giftet med Haagen, Hertug og derefter Konge i Norge (30), og af hvilken, som en tiødelig Møster til vores Euphemia, denne, efter al Anseelse, (ligesom og hendes Sødfkende-Barn, en Datter af Bislaf den IV. til Rygen, og den Svenske Prinses og udvalte Thronfølgers Magnus hans Brud (31)) har faaet sit Navn; at jeg ikke engang skal tale om, at ligeledes iblant Kong Christophers Døtre findes een Margaretha, der var giftet med Ludvig den Ældre, Churfyrste til Brandenburg (32), og som uden Tvil har i Daaben faaet dette Navn til Erindring af hendes Mormoder, den Rygenske Margaretha. Her fremstiller sig Sagens gandske Bestaafenhed:

Bislaf

førligt hendes Gemal Hertug Bogislaus med hendes Broder Marg. Greve Albert af Brandenburg; en Beretning der nødvendigen maae forstaaes om Hertugens Sti-moder, den da værende Enke Hertuginde Mechtilde hvilken, som en Datter af Marg. Greve Otto den Fromme, virkelig var Marg. Greve Alberts Søster. Alt saa bør denne foregionne Datter af Marg. Greve Johan den I, og Gemal til Hertug Bogislaus den IV, udsættes i Hr. Gebhardis VI Stamme-Table.

(30) Testam. Witzlai III. i Serdes Meff. Urk. IX Samling p. II. verb. Item domine Regine Norwegie, filie mee per dilecte, duas cratheras argenteas magnas, quas dedi [dedit] mihi Rex Succie, & p. 13. Presentibus supradicto Domino Haquino rege, & domino [domina] Eufemia Regina Norwegie.

(31) Udtog af den i Mæret 1314 sluttede Tractat angaaende den Rygenske Prinsesse Euphemias Eroløvelse med den Svenske Prins Magnus hos Hvitsfeld p. 370. og Pontan. p. 410.

(32) Lit Ludovici. March. de a. 1333. verb. Ufer liewen Vrowen, Vr. Margareten der Marcgreuinnen. vid. Script. Soc. Hafa. P. IV. p. 31. not. (c)

Bislaſ III. Fyrſte til Rygen.

Margaretha, Bogiſlaſ IV
Hertug i Pommern hans
Gemal.

Bislaſ IV
Fyrſte til
Rygen

Euphemta, Haagen
Konge i Norge
hans Gemal.

Euphemta, Chriſto-
pher II. Konge i
Dannemark hans
Gemal

Euphemta, trolo-
vet med Magnus,
Kong Birgers
Søn i Sverrig.

Havde begge dette Navn
eſter deres Moſter og
Fæſter, Dronningen i
Norge.

Margaretha, Ludvig
den ældre, Churfyr-
ſte til Brandenburg
hans Gemal.

Havde dette Navn af
hendes Mormoder Her-
tuginde Margaretha.

Hertil kommer endnu, at Fyrſt Bislaſ III. ſom ef-
ter foreſtaaende Slægt-Regiſter har været vores Euphe-
mias Morfader, har i ſit paa Johannis Evangelistes Dag
eller den 27de Decemb. 1302. til Opſto i Norge oprettede
Teſtamente betænkt Prins Chriſtopher, og eſtergivet ham
en eſter de Tidens Beſkaffenhed anſeelig Steld. De egent-
lige

lige Ord ere (33): Item cum villa Seby in Seelandia cum omnibus suis pertinentiis obligata est mihi per Domicellum Christophorum pro sexcentis marcis argenti, ponderis Coloniensis, do lego hospitali Sancti Johannis in Anwartstog ducentas marcas argenti, ponderis ejusdem, de prefatis sexcentis marcis, & debet eadem villa Seby dicto hospitali esse obligata, donec memorate marce ducente erunt hospitali memorato integraliter exsolute, & postquam ex parte dicti domicelli prelibate ducende marce eidem hospitali sunt solute, *ego dictum domicellum Christoforum dimitto liberrime pro me & heredibus meis super quatringsentis marcis argenti residuis & quitum & penitus absolutum.* Vel er det neppe at formode, at Prins Christopher har allerrede vtrkeltigen været i Egtefkaab med Fyrstens Datter. Datter paa den Tid da dette Testamente blev oprettet, efterdi Fyrsten vilde ellers, efter al Anseelse, kaldet ham: Gener meus, eller med et andet Forvandskabs-Navn. Men jeg seer ikke, at heraf flyder noget, som kand stride imod min Meening. Var end den Egte-foreening, som her tales om, endnu ikke da fuldbyrdet, saa er det dog meget rimeligt, at den allerrede har været aftalt, og at der i dette allerede fastsatte tilkommende Svogerskab maae søges efter Marsagen, hvorved den gamle Fyrste, som Brudens Morfader, har været bevæget til at vitse sig saa gavmild imod den høye Brudgom i sin sidste Villie.

(33) Testamentum Witzlai III. p. II. 12.

